

Casa Torras Aymeric (i Cal Carter)

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Nucli antic. Plaça de l'Era, 2
Emplaçament: A la plaça de l'Era del Nucli antic
Alçada: 364

Coordenades:

Latitud: 41.72959
Longitud: 1.70678
UTM Est (X): 392445
UTM Nord (Y): 4620562

Classificació

Número de fitxa: 08178 - 119
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL. Catàleg bens protegits 2014 (num. 18)
Número inventari: Si IPA
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: Ref. Cad.: 2406602CG9220N
Autoria de la fitxa: OPC 2017-2021 F..Xavier Menéndez
Data de registre de la fitxa: ds., 18/04/2020 - 02:00

Descripció

Edifici residencial que presenta planta baixa, primer pis, segon pis i golfes, orientat a ponent, amb una coberta a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana. L'entrada principal es senzilla i no està centrada, amb un balcó just a sobre. Te brancals de pedra i una llinda en forma d'arc rebaixat. Algunes finestres llueixen grans brancals de pedra. Adossada a llevant d'aquest edifici, hi ha altre habitatge (la num. 1 de la Pujada del Castell) que presenta planta baixa, primer pis, segon pis i golfes. El parament es més irregular. Estructuralment, es tracta del mateix edifici que la Torras Aymeric. Aquesta façana exhibeix una petita porta amb una inscripció

Observacions:

Cal Josepó, segons Molins (2020). Adossada a Cal Josepó, hi ha Cal Seranell o Cal Carter, que en origen les dues eren una sola casa, que després es van segregar. Aquí descriurem les dues cases. Casa ubicada al nord de la plaça de l'Era, disposada, junta amb la num. 1 (Cal Seranel o Cal Carter), a prop del mur de migdia del castell. La casa num. 2, la Casa Eimeric o Torras Aymeric, és un edifici de dimensions una mica més àmplies que la resta. L'habitage repeteix el model de les masies, però adaptada a un entorn urbà. Es l'exemple d'una vivenda d'un estatus social superior a la resta d'habitatges del nucli antic.

Aquesta vivenda està descrita a la fitxa de conjunt Cases de la Plaça de l'Era (fitxa 184), però en el Catàleg municipal de bens a protegir (2014) gaudeix de fitxa pròpia (num. 18) i protecció com a BCIL.i amb AEA (Area d'Expectativa Arqueològica), amb el nom Torras Aymeric. Per això li hem et fitxa apart.

La façana lateral de l'immoble (que correspon a la Pujada del castell num 1) (i que correspon a l'altra casa, Cal Carter o cal Seranell) presenta una porta amb una llinda amb la següents inscripció gravada dins una sanefa: "CASSA DE JOSEPH PARCERISAS ANI 1826"

Davant de la casa, al carrer, hi ha una gran pica cúbica de pedra arranjada com a jardineria

La plaça de l'Era és l'espai que fa de baga i de contacte entre els dos sectors del nucli antic: el situat al nord, el més antic, definit per la plaça de l'Església, entre el Castell i l'Església parroquial, i el situat al sud, en l'estret altià definit pel carrer Major i més enllà pel carrer del Pla. La Plaça de l'Era està limitada pel sud per l'entrada al carrer Major i al nord pel carrer Mestre Ramon Planes, que mena a la plaça de l'Església.

La gent del poble portava la seva collita de blat i ordi a aquesta plaça per treure'n el gra (per això se'n diu de l'Era). A la plaça de l'Era hi va haver una de les primeres fonts públiques de Rajadell (1922).

Història

Fins el segle XVIII, a l'actual nucli de Rajadell només hi havia el castell i l'església. Cap a finals del segle XVIII el senyor del terme inicia una nova política que afavoria l'establiment de noves cases a la zona propera al castell. Aquest primer creixement es limità a l'entorn de la Plaça de l'Església. Posteriorment, a finals del segle XVIII i al llarg del segle XIX, el poble va créixer en direcció sud i es va urbanitzar l'actual Plaça de l'Era i el carrer major, ocupant la resta de l'estret altià definit entre les rieres del Daurell i l'Enfitat.

La Casa Eimeric o Torras Aymeric és una gran casa que havia estat propietat, segons Ernest Molins, d'un Torres de Barcelona (Can Gai), relacionat amb uns Aymeric que no serien els Aymeric de Manresa. Per tant, la casa no tindria relació amb l'antiga família nobiliària manresana Aymeric, que senyorejava Monistrolet, Vallhonestà i Vallformosa, i després Rajadell (com s'havia cregut). Els Eimeric de Manresa van ser senyors de Rajadell i propietaris del castell quan a finals del segle XVI Eimeric de Manresa es casa

amb Guiomar de Cruïlles, hereva dels Rajadell i del Castell.

Estructuralment, la Casa Torres Aymerich (Can Josepó) està molt imbricada amb la casa del costat, can Seranell. Tenen l'origen en una sola casa i en un sol establiment.

Molins (2020:73-75) descriu la casa Torras Aymerich sota la denominació Can Josepó. El seu origen rau el l'establiment que la senyora del castell va fer el 1825 a Isidre Parcerisses Garriga, d'una parcel·la de 12 x 12 canes, al costat de la casa de Jaume Sabater (Cal Valentines). Amb un nou establiment fet el 1830 va ampliar la casa i va fer una tina. Isidre mor el 1854 i el seu hereu fou Josep Parcerisas Serra. La casa es deia ca l'Isidre del Postilló, i al 1867 cal Postilló i també Ca la Coixa. Però s'imposà el nom de Josepó, el nom de l'amo, Josep Parcerissas. Va fer hereu a la seva pubilla Narcisa, casada el 1907 amb Antoni Ribalta. No van tenir descendència. Ribalta va morir el 1935, i després de la guerra trobem a la casa la segona dona de Ribalta Teresa Calvet, alies la Josepona. Aquesta mor el 1955, sense descendència viva. No sabem qui es va quedar la casa però als anys 60 la va comprar Joan Aymerich Baratau, de Barcelona, conjuntament amb la seva filla Núria i el gendre Joaquim Torras Queralt, que la van heretar el 1968 a la mort de Joan Aymerich. Els nous propietaris hi van fer obres, que eren molt necessàries després d'anys d'abandonament, i van posar a la façana el rètol que es pot veure ara: can Torras Aymerich. Durant un temps els baixos els va tenir el veí de cal Valentines, on va obrir una botigueta, l'única que hi havia en aquell temps al nucli, en què es venia de tot.

Molins (2020:71-73) descriu la casa Cal Saranell (o Sarahuell o Saravell). Es el nom de la casa que correspon a la parcel·la de 38x47 pams comprada per l'Isidre Parcerisas Garriga, amb el seu germà Josep, segons l'establiment fet per la senyora del castell el 1825. Es deu tractar del mateix establiment amb el que el mateix any l'Isidre comprà cal Josepó. El fet es que Isidre i Josep es van barallar i es van partir la casa per la meitat. La partició es va fer davant notari el 1828. L'Isidre es quedaria la part de ponent (després Cal Seranell) i el Josep la de llevant (després cal Josepó). La partició de la casa ja era un fet des d'un temps abans, perquè la porta que dona a la pujada del castell té la llinda gravada amb la inscripció CASSA DE JOSEPH PARCERISAS ANI 1826. Aquest Parcerisses era el germà de l'Isidre. Josep Parcerisas Garriga estava casat amb Maria Anna Selga Torras, filla del teixidor Josep Selga. L'hereu Josep Parcerisas Selga va empenyorar part de la casa (1854). El 1857 amplia la casa comprant un nou terreny contigu al senyor. Mor el 1880. El seu hereu es Josep Parcerisas Figuera, però no sabem perquè, la casa passa a mans de Joan Carné. El 1936 hi vivia Anton Barbra, llogater, que era el carter del poble (ara la cas es diu Cal carter però també cal Ton i Ca l'Esperançona). A l'entorn de 1970 compra la casa Pere Escarrà, que va fer obres de millora.

Com podem veure, les dues cases, Cal Josepó i Cal Seranell, eren en origen propietats de dos germans Parcerisses. Una inscripció que fa referència a Josep Parcerisses (1826), com ja hem dit, ens ho confirma (a Cal Seranell). Molt a prop, una llinda de la porta la casa num. 4 (Cal Gili) del carrer Mestre Ramon Planes també presenta una altra inscripció relacionada amb uns Parcerisses: any 1830 casa de Pere Parsarissas. Hi ha un mas Parcerisses a Rajadell, al Racó, al SE del terme.

Bibliografia

PEP 1993 (Jordi Piñero)

MOLINS, Ernest (2020). Cases i Masos de Rajadell (I). Ajuntament de Rajadell. Pp 71-75

